ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

# СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

(фахова профілізація «Народні інструменти
(бандура, гітара, балалайка, домра, цимбали)»)

| | | |
|---|---|---|
| **Спеціальність** | | В5 Музичне мистецтво |
| **Галузь знань** | | В Культура, мистецтво та гуманітарні науки |
| **Ступінь вищої освіти** | | Магістр |
| **Освітньо-професійна програма** | | Музичне мистецтво |
| **Курс** | | 1 – 2 |
| **Семестр** | | 1 – 3 |
| **Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)** | | 450 годин / 15 кредитів ЄКТС |
| **Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)** | | Обов'язкова |
| **Мова викладання** | | Українська |
| **Інформація про викладача** | **Прізвище, ім'я, ім'я по батькові** | Мандзюк Любов Сергіївна |
| | **Науковий ступінь, вчене/почесне звання** | Кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України |
| | **Посада** | Доцент кафедри народних інструментів України |
| | **Профіль викладача, e-mail** | https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Mandziuk.pdf<br>liubov.mandziuk@num.kh.ua |
| **Інформація про викладача** | **Прізвище, ім'я, ім'я по батькові** | Ткаченко Вікторія Миколаївна |
| | **Науковий ступінь, вчене/почесне звання** | Кандидат мистецтвознавства, доцент |
| | **Посада** | Доцент кафедри народних інструментів України |
| | **Профіль викладача, e-mail** | https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folkinstruments-of-ukraine/Tkachenko.pdf<br>viktoriia.tkachenko@num.kh.ua |
| **Інформація** | **Прізвище,** | Кужба Михайло Дмитрович |

| | | |
|---|---|---|
| **про викладача** | **ім'я, ім'я по батькові** | |
| | **Науковий ступінь, вчене/почесне звання** | Доктор мистецтва, доцент |
| | **Посада** | Доцент кафедри народних інструментів України |
| | **Профіль викладача, e-mail** | https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kuzhba.pdf<br>mykhailo.kuzhba@num.kh.ua |
| **Анотація** | | Навчальна дисципліна «Виконавська майстерність» спрямована на формування та вдосконалення професійних компетентностей у сфері концертної та сценічної артистично-виконавської діяльності з урахуванням індивідуальних творчих рис та художніх інтенцій здобувача освіти.<br>Дисципліна забезпечує поглиблення виконавських умінь і навичок, розвиток художньо-інтерпретаційної майстерності, сценічної артистичності, індивідуального виконавського стилю та творчої самостійності, необхідних для професійної діяльності у сфері народно-інструментального виконавства.<br>Вивчення дисципліни сприяє творчій самореалізації, розкриттю виконавського потенціалу молодого фахівця, формуванню потреби у постійному професійному самовдосконаленні та готовності до самостійної художньо переконливої виконавської діяльності в сучасному культурно-мистецькому просторі. |
| **Мета дисципліни** | | Поглиблення та вдосконалення виконавської майстерності здобувачів освіти, формування високого рівня художньо-інтерпретаційних і технологічних навичок, розвиток індивідуального виконавського стилю та творчої самостійності, необхідних для здійснення професійної діяльності у сфері народно-інструментального виконавства. |
| **Програмні результати навчання** | | **РН1.** Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.<br>**РН3.** Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.<br>**РН5.** Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.<br>**РН6.** Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.<br>**РН7.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.<br>**РН8.** Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / |

| | |
|---|---|
| | диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача. |
| **Загальні компетентності** | **ЗК2.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.<br>**ЗК5.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.<br>**ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).<br>**ЗК9.** Здатність працювати автономно. |
| **Спеціальні (фахові) компетентності** | **СК1.** Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.<br>**СК2.** Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.<br>**СК3.** Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.<br>**СК4.** Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.<br>**СК5.** Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.<br>**СК7.** Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, інтернету.<br>**СК8.** Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу. |
| **Професійні компетентності** | **А1**. Здатність планувати і проводити навчальні заняття.<br>**А2**. Здатність консультувати здобувачів ЗО.<br>**Б2.** Здатність оцінювати результати навчання.<br>**Є1.** Здатність визначати свою роль і завдання при реалізації заходів відповідно до спеціальності.<br>**Ж1**. Здатність організувати особистий професійний розвиток. |
| **Зміст навчальної дисципліни** | <u>Тематика індивідуальних занять з дисципліни:</u><br>*Тема 1.* Формування цілісного художнього образу твору.<br>*Тема 2.* Робота над різними фактурними викладеннями та їх художньо-звуковим втіленням.<br>*Тема 3.* Виявлення та опрацювання засобів виконавської інтерпретації у творах програми.<br>*Тема 4.* Специфіка виконання адаптованого для народних інструментів репертуару музики епох бароко, класицизму, романтизму.<br>*Тема 5.* Застосування принципів історично інформованого виконавства.<br>*Тема 6.* Опрацювання навичок імпровізації (від варіаційних прийомів до створення каденційних епізодів).<br>*Тема 7.* Методико-виконавський аналіз концертних програм і |

| | |
|---|---|
| | педагогічного репертуару.<br>*Тема 8.* Поетапність підготовки до публічного виступу.<br>*Тема 9.* Розвиток творчої самостійності й рефлексії.<br><br>**Програмні вимоги:**<br>*1 семестр*<br>Форма поточного контролю – академічний концерт.<br>Програма тривалістю до 15 хвилин, не регламентована за жанрово-стильовими формами.<br>Форма семестрового контролю – екзамен:<br>твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо);<br>віртуозний (вокальний для бандуристів) твір / кантиленна п'єса;<br>поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір.<br><br>*2 семестр*<br>Форма поточного контролю – академічний концерт.<br>Програма тривалістю до 15 хвилин, не регламентована за жанрово-стильовими формами.<br>Форма семестрового контролю – екзамен:<br>твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо);<br>віртуозний (вокальний для бандуристів) твір / кантиленна п'єса;<br>поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір.<br><br>*3 семестр*<br>Форма поточного контролю – академічний концерт.<br>Програма частково складається із творів програми атестаційного іспиту.<br>Форма семестрового контролю – екзамен:<br>твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо);<br>віртуозний (вокальний для бандуристів) твір / кантиленна п'єса;<br>поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір.<br>* Для спеціалізації бандурист-співак у кожному семестрі програма має містити: вокальну велику форму; два вокальні твори українського композитора або обробку української пісні (різноманітні жанрові втілення). |
| **Види занять** | Індивідуальні, самостійна робота. |
| **Методи навчання** | Словесні методи (бесіда, пояснення); наочні методи (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи (вправи, пошук, відпрацювання); індуктивний метод (від часткового до загального); репродуктивний, пояснювально-ілюстративний метод (відтворення як засіб повторення); творчі, проблемно-пошукові методи |

| | |
|---|---|
| | (творчопізнавальна діяльність; аналіз та порівняння індивідуальної творчості; створення нового, оригінального); відеометод (перегляд); самостійна робота (пошук шляхів вирішення завдань, робота з літературою). |
| **Форми, методи та критерії оцінювання** | Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.<br>**Поточний контроль (max 60 балів):** оцінюється індивідуальна презентація виконавської роботи на академічному концерті (max 40 балів) та діяльність здобувача під час підготовки художньої програми до поточного та семестрового контролю (max 20 балів).<br>**Семестровий контроль (max 40 балів):** індивідуальна презентація виконавської роботи під час екзамену – 1, 2, 3 семестри.<br>Умовою допуску до семестрового контролю є виконання програми освітнього компонента й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.<br>Із критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та за посиланням https://docs.google.com/document/d/1ng3zp5rPeSDOfxFkrRCsretHV9mL67Gb/edit?usp=sharing&ouid=114520142602574643901&rtpof=true&sd=true |
| **Особливості та політики дисципліни** | Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі освіти комунікують завдяки таким засобам, як Moodle, листування через e-mail, посилання на google диск, Messenger, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), документи Google (онлайн-текстовий редактор).<br>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх занять згідно з розкладом.<br>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.<br>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності.<br>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність. |

| | |
|---|---|
| **Рекомендовані джерела інформації** | Баран, Т. (2008). *Цимбали та музичний професіоналізм*. Афіша.<br>Дутчак, В. (1996). *Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970–1990 рр. Творчість і виконавство* [Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства, Національна музична академія України].<br>Іванніков, Т. (2018). *Гітарне мистецтво XX століття як феномен творчості*. Видавець ПП Зволейко Д. Г.<br>Костенко, О. О. (Уклад.). (2016). *Концертні твори для цимбалів* (Ч. 2). ХНУМ імені І. П. Котляревського.<br>Костенко, О. О., & Юрченко, О. П. (Уклад.). (2021). *Інтерпретуємо твори Бориса Міхєєва. Перекладення для цимбалів*. Факт.<br>Костогриз, С. (2016). *Виконавство на балалайці Харківщини як складова українського музичного мистецтва* [Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства].<br>Мандзюк, Л. (2007). *Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: Мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти* [Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства].<br>Міхєєв, Б. (2002). *Акустичні закономірності звукоутворення на домрі*. ОНМЦ.<br>Овчарова, С. В. (2007). Початкова робота над вокалом як частина професійної підготовки бандуриста-співака. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*, (3).<br>Ткаченко, В. М. (2015). *Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва, спеціалізація «Народні інструменти»: «Гітарний стиль Р. Дієнса (на прикладі сюїти "Пам'яті Віла-Лобоса")»*. ХНУМ імені І. П. Котляревського.<br>Юрченко, О. (2015). *Жанрово-стильові засади професійного цимбального мистецтва України* [Дисертація кандидата мистецтвознавства].<br>Herencsar, V. (2001). *Cimbalomos osök nyomában* (Vol. 1: Allaga Géza). |

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Виконавська майстерність» (фахова профілізація «Народні інструменти (бандура, гітара, балалайка, домра, цимбали)»), затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, протокол №9 від 26 червня 2025 р.